

Kétszázhatvan középkori épület maradványait találták meg a Várban

Kiássák a dolgozó nép életének emlékeit

A Várban, a Tárnok-utca sarkán lévő *Felvárosi Művelődéstörténeli Múzeum* földszinti folyosóján épületek maradványai sorakoznak. Egy nagy, faragott vörösmarványlap fölé hajolva a múzeum igazgatója magyaráz munkatársainak Amikor a hónapok óta folyó nagyszabású ásatás eddigjebb eredményei iránt érdeklődünk, Gerevich László műzeumi igazgató, az ásatás vezetője a hosszú folyosón felsorakozó műkincsekre mutat:

— *Ime egy része a legújabb leleteknek. De csak kis része, mert a száz emberre, egmodernebb módszerekkel végzett ásatás napról napra a leletek tömegét hozza fe színre. Kibontakozik előttünk a régi palota és vár monumentális falainak rendszere és a leletek a XIII-tól a XVI. századig világosan megmutatják ennek a kornak anyagi és szellemi kultúráját. De nézzük a leleteket.*

A nagy vörösmarványlap a *Mátyás-kori domborműszobrászat remeke: gyönyörűen faragott angyalfejek láthatók rajta. Mellette egy gazdagon tagolt gótikus faragású díszléc a, azután leletek, és gyümölcsökkel díszített pillérfélek — magyar mesterek munkái — és két XIV. századi szobor töredék emelkedik ki a leletek sorából.*

— Mindezek arra mutatnak — mondja az igazgató —, hogy *ha almás és gazdag palota állt a mai várépület helyén, amely Nagy Lajos, Zsigmond és Mátyás király idejében élt fénykorát.*

Az emeleten az „apró leletek”-et nézzük meg, művelődéstörténeli és művészeti szempontból egyaránt értékesek. Mátyás király könyvtárának misztikus jekekkel ellátott *padlócsempéi melet kerámia kágyacsempéket* láthatunk, lovas, zenész, Mátyás királyt és olvasó tudóst ábrázoló színes domborművekkel. A *kínai porcelánok, velencei üvegek és örök cserépedények* arról tanúszkodnak, hogy a világ minden tájáról „importáltak” a budai vár hajdan utai. A dolgozó nép életét és keznyomát idézi a *rengőleg középkori kapács, kapa, paló és egyszerű zöldségszékény.*

Az egyik asztalon szép *kőcímert* pillantunk meg, két mestertelen faragott oroszlanra, és közösen a gyűrűt tartó hollóra. — *Ez mind törénci, mind művészi szempontból eddig a legértékesebb leletek — mond-*

ja Gerevich László. — Az ábrázolás, amely a népvivő heraldikus jelleggel egyesíti a reneszánsz realizmusával és a faragás bravúros biztonságga kitűnő mesterre vall.

Amint a múzeumból az ásatás színheiyére megyünk, a Tárnok-utca egyik újjáépülő házának falában *nagy kőboltoveket* veszünk észre.

— Ezeket a boltoveket mi bontottuk ki — magyarázza az igazgató — *középkori maradványok. A ház újjáépítésénél ügyenek arra, hogy ezek a középkori építészetre igen jellemző épületelemek láthatók maradjanak az újjáépített házon.*

— Míg azelőtt 8—10 középkori házról ismertünk a Várban, addig az újabb kutatások nyomán most 200 részlet és 60 középkori épület került napvilágra.

TÖRÖK KÖLES

A déli várfal tövében *kiástak egy középkori kazamatát. A mélybe vezető meredek lépcső boltozatán még jól látható a régi vakolat. A falon kezdetesen bekarcolt Mátyás-címer látható. A kazamata egyik szögletében nagy halom köles. A törökök hagyták itt.*

A Zsigmond-kápolna mellett dolgozó csoport örömmel fogad bennünket.

— *Nézzék, de szép — mutat büszkén a földre a csoportvezető.*

PISTA BÁCSI CÍMERT TALÁL

— *A Mátyás-címerhez hasonló, koronás sas ábrázoló, gyönyörű kőcímert pillantunk meg. Az igazgató arca felderül:*

— Pista bácsi, ez egyszerű „fogás” — mondja boldogan a csoportvezetőnek. — *U'ászó címere. Ugyanaz a kéz, mely a Mátyás-címert faragta. Kitűnő munka. Mester kéz faragta. Vajjon ki lehet?*

ÜZENET A «SZEMÉTGÖDÖRBŐL»

A 12 tes *«szemétgödör»*-ből üzenik, hogy sürgősen jöjjön az igazgató kartárs, mert *érdekes leletekre bukkantak. A királyi palota műbecsű leletei után valóban meglepő, amit itt látunk. Csaknem teljesen ép, primitív cserépedénykéek sorakoznak az árok szélén, csupán néhány egyszerű bekarcolt vonal díszít őket. De ugyanebből a gödörből finom, díszes üvegek töredékei is előkerültek. Rövid vizsgálódás után Gerevich igazgató megállapítja, hogy a 12—13. századból, IV. Béla idejéből valók a cserépedények is és az üvegek is.*

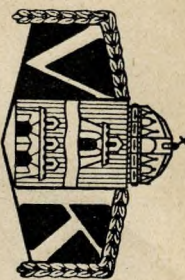
— *Ezek a legkorábbi leletek eddig — mondja — és számunkra rendkívül értékesek. Ugyanis az európai üveg történetéről a IX. századtól kezdve csak ábrázolásokból és feljegyzésekből tudunk, de ellenőrizhető lelet nem áll rendelkezésünkre.*

— *Lám, mi szemétgödörből ássuk ki a mulat és meg kell elégednünk néhány faltöredékekkel — folytatja —. Egyes nyu-*

gati országokban éppen maradtak a régi épületek és műkincsek. De a mi régészeti kutatásunk mégis alaposabb munkát végezhet, mert míg ott csak a kiemelkedő emlékeket, a gazdagok drága kincseit őrizték meg, addig mi a fődből előkerült leletek alapján, az egyszerű emberek, az elnyomott, dolgozó osztályok életére is leleteket adhatunk.

Sz. Z.

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

		<h1>Budapestre vonatkozó újságcikkek</h1>		Osztályozás
Forrás: <i>Nagy Lajos. 1949. dec. 2.</i>	(Hely)	(Idő)	(Köt. v. fiz.)	(Oldal)
Helyszám	Személy	902.6 Vár 1949		

Székesvárosi házi nyomda 1966 — 86